

1.9.2011

Dnro 4035/4/10

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Tapio Rätty

KUNTAAN SIJOITETUN LAPSEN OIKEUS SAADA PERUSOPETUSTA

1

KANTELU

Perhekodin vanhempi (kantelija) arvosteli 14.11.2010 päivätyssä kirjoituksessaan kaupungin opetus- ja koulun menettelyä perhekodissa olevan lapsen koulunkäyntiä koskevassa asiassa. Hän kertoi, että perhekotiin sijoitettu lapsi oli siirretty marraskuussa 2010 kotiopetukseen, koska sijoitus- kunta (kaupunki) ei ollut pystynyt järjestämään opetusta ilman lapselle osoitettavaa koulunkäyntiavustajaa. Kantelijan näkemyksen mukaan perhekodin velvollisuuksiin ei kuulu kotiopetuksen järjestäminen vaan lapsen hoito ja kasvatus.

Kantelija epäilee, että kaupungin sivistysjohtaja olisi luovuttanut perusteettomasti lasta koskevia salassa pidettäviä tietoja sivullisille tahoille. Kantelija kertoo vielä, ettei lapselle kerrottu opetuspaikan vaihdoksesta eikä perhekodille kerrottu millä tavoin opetus tulisi perhekodissa järjestää.

2

SELVITYS

Opetushallitus antoi kirjoituksen johdosta 15.2.2011 päivätyyn lausunnon. Lausunnon liitteenä oli sijoitus- kunnan (kaupungin) koulutoimen 20.1.2011 päivätty selvitys. Näiden lausuntojen ja selvitysten johdosta pyysin vielä lapsen sijoittaneen kunnan (sijoittajakunta) sosiaalitoimelta asiassa selvitystä. ---

3

RATKAISU

3.1

Oikeusohjeet

3.1.1

Sosiaalihuollon asiakaslain ja lastensuojelulain säännökset

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (sosiaalihuollon asiakaslaki) 4 §:n mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Säännöksen 2 momentin mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkielenensä ja kulttuuritaustansa. Mainitun lain 10 §:n mukaan alaikäisen asiakkaan toivomukset ja mielipide on selvitettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla. Säännöksen 2 momentin mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon toimissa, jotka koskevat alaikäistä, on ensisijaisesti otettava huomioon alaikäisen etu.

Lastensuojelulain 2 §:n mukaan lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Lapsen vanhemman ja muun huoltajan tulee turvata lapselle tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi siten kuin lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa (lapsenhuoltolaki) säädetään. Huoltajan tehtävistä on säädetty lapsenhuoltolain 4 §:ssä. Säännöksen mukaan lapsen huoltajan on turvattava lapsen kehitys ja hyvinvointi siten kuin lain 1 §:ssä säädetään. Huoltajalla on oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, asuinpaikasta sekä muista henkilökohtaisista asioista. Säännöksen 3 momentin mukaan lapsen huoltaja edustaa lasta tämän henkilöä koskevissa asioissa, jollei laissa ole toisin säädetty.

Lastensuojelulain 16 §:n mukaan lastensuojelun järjestämisestä vastaa lapsen tai nuoren kotikunta. Mainitun lain 16 b §:n mukaan kunnan, jossa lapsi tai nuori on avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitettuna tai jälkihuollossa (sijoituskunta), on järjestettävä yhteistyössä 16 §:n 1 momentin tai 17 §:n mukaan vastuussa olevan kunnan (sijoittajakunta) kanssa lapselle tai nuorelle hänen huollon tai hoidon tarpeensa edellyttävät palvelut ja tukitoimet.

Järjestetyistä palveluista ja tukitoimista aiheutuvat kustannukset sijoituskunta on oikeutettu perimään sijoittajakunnalta. Säännöksen 2 momentin mukaan sijoituskunnan velvollisuudesta järjestää avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitetun taikka jälkihuollossa olevan lapsen perusopetus säädetään perusopetuslaissa ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan peruspalvelujen valtio-osuudesta annetun lain 41 §:ssä.

Lastensuojelulain 78 §:n mukaan, kun lapsi on sijoitettu jonkin muun kuin sijoituksen tehneen kunnan alueelle, sijoittajakunnan tulee ilmoittaa tarvittavien lapsen palvelujen ja tukitoimien järjestämiseksi sekä sijaishuoltopaikan valvonnan toteuttamiseksi lapsen sijoituksesta ja sen päättymisestä sijoituskunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka on pidettävä rekisteriä alueelleen sijoitetuista lapsista.

Lastensuojelulain 79 §:n 1 momentin mukaan lapsen sijoittajakunnan tehtävänä on valvoa, että lapsen sijoitus perhehoitoon tai laitoshuoltoon toteutuu tämän lain mukaisesti ja lapsi saa sijoituksen aikana ne tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet, jotka sijoituskunnan on lain 16 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti järjestettävä. Säännöksen 2 momentin mukaan sijaishuoltopaikan toimintaa valvovat lisäksi sijoituskunta ja aluehallintovirasto. Valvontaa toteuttaessaan niiden tulee toimia yhteistyössä sijoittajakunnan kanssa.

3.1.2

Perusopetuslain säännökset

Perusopetuslain 4 §:n 1 momentin mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta. Perusopetuslain 3 §:n 2 momentin mukaan opetus järjestetään oppilaille ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Säännöksen 3 momentin mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Mainitun lain 6 §:n mukaan kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle mainitun säännöksen 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Säännöksen mukaan kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa.

Perusopetuslain 17 §:ssä on säädetty erityisopetuksen järjestämisen edellytyksistä. Erityisopetuksen kuten myös perusopetuslain 16 §:n mukaisen tukiovetuksen ja 16 a §:n tarkoittaman tehostetun tuen

järjestäminen edellyttää opetuksen ja siihen liittyvien tukitoimenpiteiden yksilöllistä suunnittelua ottaen huomioon oppilaan sairaudesta tai vammaisuudesta aiheutuvat yksilölliset tarpeet. Perusopetuslain 17 §:n tarkoittama erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta. Erityisopetus järjestetään säännöksen 1 momentin mukaan oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa. Perusopetuslain 17 a §:n mukaan erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Suunnitelma on laadittava, jollei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan tai tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa.

3.2

Saatu selvitys ja arviointia

3.2.1

Kaupungin selvitys

Selvityksen mukaan kantelukirjoituksessa tarkoitettu lapsi aloitti kaupungin koulussa koulunkäynnin syyslukukauden 2010 alussa. Selvityksen mukaan kaupungin koulu- ja sosiaali- ja sosiaalitoimi eivät olleet saaneet tietoja lapsen sijoituksesta. Lasta ei oltu myöskään ilmoitettu kouluun kuin vasta 9.8.2010. Kaupungin sivistysjohtaja oli tiedustellut ennen koulun alkamista kaupungin sosiaali- ja sosiaalitoimilta niistä mahdollisista tarpeista, joita sijoitetulla lapsella oli koulunkäyntiinsä liittyen. Selvityksen mukaan "sosiaalitoimi ei tiennyt ko. sijoitusasiasta mitään".

Selvityksestä ilmenee lapsen oireilu koulussa ja ne erityiset vaikeudet, joita lapsella oli kouluyhteisössä. Selvityksessä on lisäksi kuvattu niitä ongelmia, joita opetuksen järjestämisessä tuli esiin.

Lapsen tilanteesta järjestettiin 9.11.2010 kokous, jossa läsnä olivat lapsen biologiset vanhemmat, kantelijan perhe – sijaisperhe, TYKS:in sairaalakoulu, lastenpsykiatrian sairaanhoidon edustus sekä koulun edustus kaupungilta ja sijoittajakunnan sosiaalitoimelta. Selvityksen mukaan vasta tässä marraskuussa 2010 pidetyssä kokouksessa kaupungin koulutoimen edustajat saivat tarkempaa tietoa lapsen erityisistä tarpeista ja näihin tarpeisiin johtaneista syistä. Mainitussa kokouksessa sovittiin lapsen opetuksen järjestämisestä kotiopetuksessa sekä siitä, miten koulu antaa koulunkäyntiin liittyviä tehtäviä kotiopetusajalla. Kokouksessa sovittiin myös henkilökohtaisen avustajan järjestämisestä lapselle syyslukukauden loppuun asti.

3.2.2

Opetushallituksen lausunto

Opetushallitus on lausunnossaan todennut, että "lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentti edellyttää, että sijoituskunta ja sijoittajakunta järjestävät yhteistyössä säännöksessä tarkoitettun lapsen tai nuoren hänen huollon tai hoidon tarpeensa edellyttämät palvelut ja tukitoimet. Vaikka tämä säännös eikä mikään muukaan säännös nimenomaisesti edellytä, että sijoituskunta ja sijoittajakunta etukäteen yhdessä suunnittelisivat sijoitettavan lapsen perusopetuksen järjestämistä, opetushallitus pitää sellaista toimintatapaa kuitenkin suositeltavana. Näin toimien opetusjärjestelyt voitaisiin saattaa heti koulunkäynnin aloittamisesta lukien asianmukaisiksi".

Lausunnossa todetaan edelleen, että "perusopetuslain 3 §:n 3 momentissa edellytetään, että opetuksessa ollaan yhteistyössä kotien kanssa. Asiakirjoista ei selviä, kuka on (lapsen) huoltaja. Kun lapsi on kuitenkin sijoitettuna perhekotiin, luonteva yhteistyötaho on tässä tapauksessa perhekoti. Asiakirjoista ilmenee, että koulun ja perhekoti (perhekodin nimi poistettu) välinen yhteistyö ei ole ollut toimi-

vaa, mikä osaltaan on vaikeuttanut (lapsen) opetuksen järjestämistä. Opetushallituksen näkemyksen mukaan olisi ollut suositeltavaa, että perhekodista olisi hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettu lapsen kouluun ja kerrottu tietoja lapsen aikaisemmasta koulunkäynnistä, jotta koulussa olisi voitu etukäteen arvioida, minkälaisia tukitoimia kyseisen lapsen koulunkäynnin asianmukainen järjestäminen mahdollisesti edellyttää koululta".

Opetushallituksen lausunnon mukaan "(Kaupungin nimi poistettu) kaupungin koulutoimen olisi ollut hyvä ryhtyä valmisteleviin toimenpiteisiin (lapsen) siirtämiseksi perusopetuslain 17 §:n 2 momentin tarkoittamaan erityisopetukseen havaittuaan, että tämä tarvitsee erityistä tukea koulunkäyntiinsä. Asiakirjoista ei ilmennyt, että tällaista olisi valmisteltu. Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan siihen, että tällaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty, vaikutti epävarmuus (lapsen) sijoituksen kestosta (kaupungin nimi poistettu)".

3.2.3

Sijoittajakunnan sosiaalitoimen selvitys

Sijoittajakunnan sosiaalitoimen antaman selvityksen mukaan kantelukirjoituksessa tarkoitettu lapsi sijoitettiin lastensuojelulain mukaisena avohuollon tukitoimena 14.5.2010 lukien perhekotiin.

Selvityksen mukaan sijoitus tehtiin ensin kolmeksi kuukaudeksi ajalle 14.5.–14.8.2010. Avohuollon sijoitusta jatkettiin selvityksen mukaan tämän jälkeen uusilla viranhaltijan tekemillä päätöksillä.

Lapsen sijoitusta jatkettiin viimeksi 16.2.–15.5.2011 väliseksi ajaksi.

Selvityksen mukaan "sopivan koulupaikan hankkiminen (lapselle) jäi Perhekoti (perhekodin nimi poistettu) tehtäväksi, samoin yhteistyö koulun kanssa, niin kuin sijoitustapauksissa on yleensä ollut tapana".

Sijoittajakunnan sosiaalitoimi ja sijoituskunnan sosiaalitoimi olivat ensimmäisen kerran asiasta toisiinsa yhteydessä 12.10.2010. Selvityksen liitteenä olevasta "ilmoitus lapsen perhekotiin sijoituksesta" ilmenee, että lastensuojelulain tarkoittama sijoittajakunnan ilmoitus sijoitetusta lapsesta tehtiin vasta 12.10.2010 päivätyllä ilmoituksella kaupungin sosiaalitoimelle (sijoituskunta).

3.2.4

Arviointia

Arvioin ensin sijoittajakunnan sosiaalitoimen menettelyä ja sen jälkeen kaupungin koulutoimen menettelyä asiassa.

Sijoittajakunnan sosiaalitoimen menettely

Lastensuojelulain 16 b §:ssä on säädetty sijoituskunnan vastuusta järjestää sijoitetulle lapselle hänen huollon tai hoidon tarpeensa edellyttävät palvelut ja tukitoimet. Hallituksen esityksen lastensuojelulaiksi (HE 252/2006 vp.) mukaan "säännöksellä halutaan korostaa sijoitettuna olevan lapsen oikeutta yhdenvertaisella tavalla saada sijoituskunnassa sen kunnan järjestämänä hänelle sopivia palveluja ja tukitoimia samalla tavoin kuin kunnassa muutoin asuville lapsille tai nuorille järjestetään. Tarkoituksena on, että sijoitettu lapsi tai nuori ei jää heikompaan asemaan kuin muut kuntalaiset palveluja järjestettäessä".

Lastensuojelulaissa on korostettu toisaalta sijoitetun lapsen oikeutta saada tasavertaisella tavalla sijoituskunnassaan tarpeenmukaisia palveluita ja tukitoimia ja toisaalta sijoittajakunnan velvollisuutta valvoa tämän lapsen oikeuden toteutumista sijoituskunnassa.

Lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentista ilmenee, että sijoittajakunnan ja sijoituskunnan on toimittava yhteistyössä järjestettäessä lapselle hänen tarpeensa mukaisia palveluita ja tukitoimia.

Lastensuojelulain 78 §:n mukaan kun lapsi on sijoitettu jonkin muun kuin sijoituksen tehneen kunnan alueelle, sijoittajakunnan tulee ilmoittaa lapsen sijoituksesta sijoituskunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle. Sijoituskunnan toimielimen on pidettävä rekisteriä alueelleen sijoitetuista lapsista. Hallituksen esityksen lastensuojelulaiksi (HE 252/2006 vp.) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännöksen tarkoituksena on edesauttaa lapsen tarvitsemien palveluiden ja tukitoimien järjestämistä sijoituskunnassa ja varmistaa myös valvonnan toteuttamisessa tarvittavien tietojen saaminen.

Lastensuojelulain 79 §:n 1 momentin mukaan lapsen sijoittajakunnan tehtävänä on valvoa, että lapsen sijoitus toteutuu lastensuojelulain mukaisesti ja lapsi saa sijoituksen aikana sijoituskunnan järjestämänä tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet. Näkemykseni mukaan myös tämän säännöksen yhtenä tarkoituksena on varmistaa sijoitetun lapsen tarvitsemien palvelujen saanti sijoituskunnassa.

Näkemykseni mukaan edellä mainitut lastensuojelulain säännökset merkitsevät sitä, että tarvittaessa sijoittajakunnan on huolehdittava ja myös varmistettava se, että lapsi tosiasiasa saa tarvitsemansa palvelut sijoituskunnasta. Yhteistyön edellytyksenä on yleensä aina se, että sijoituskunta saa sijoittajakunnalta tiedot lapsesta, tehdystä sijoituksesta ja sijoituspaikasta sekä ne välttämättömät tiedot lapsen yksilöllisestä palvelujen tarpeesta, joilla on merkitystä palveluja ja tukitoimia sijoituskunnassa järjestettäessä. Näiden tietojen perusteella sijoituskunnalla on mahdollisuus arvioida, millä tavoin ja missä laajuudessa se huolehtii edellä mainitusta velvollisuudestaan järjestää sijoitetulle lapselle hänen tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet.

Saadun selvityksen mukaan kyseessä oleva lapsi sijoitettiin kaupunkiin 14.5.2010. Sijoittajakunnan sosiaalitoimi oli ensimmäisen kerran yhteydessä sijoituskunnan sosiaalitoimeen lapsen tilanteesta vasta 12.10.2010. Lastensuojelulain 78 §:n mukainen ilmoitus kuntaan sijoitettavasta lapsesta on tehty 12.10.2010 päivätyllä kirjeellä. Lapsen koulunkäynnin aloittamisesta on koululle tehty ilmoitus perhekodin toimesta kaupungin sivistystoimen lausunnon mukaan juuri ennen koulun alkamista 9.8.2010.

Lastensuojelulain 78 §:n tarkoittaman ilmoituksen kuntaan sijoitettavasti lapsesta yhtenä tarkoituksena on varmistaa se, että palvelun järjestäjä (tässä perusopetuksen järjestäjä) saa riittävän ajoissa tiedon kouluun tulevasta uudesta oppilaasta. Tiedon saatuaan on opetuksen järjestäjällä mahdollisuus arvioida lapsen yksilölliset tarpeet opetuksessa ja suunnitella se, miten opetus kulloinkin lapsen yksilöllisten olosuhteiden ja tarpeiden perusteella tulisi järjestää.

Sijoituskunnan (kaupungin) sivistystoimi ja kyseessä olevan lapsen perusopetusta antava koulu sai kyseessä olevat tiedot lapsen yksilöllisestä tarpeesta vasta 9.11. pidetyssä yhteistyöneuvottelussa.

Näkemykseni mukaan sijoittajakunnan sosiaalitoimi on toiminut asiassa lastensuojelulain vastaisella tavalla. Sijoittajakunnan lastensuojelu on saadun selvityksen mukaan laiminlyönyt velvollisuutensa ilmoittaa kuntaan sijoittamastaan lapsesta siten kuin lastensuojelulain 78 §:ssä säädetään. Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan sijoittajakunnan sosiaalitoimen lastensuojelulla on ollut lisäksi tiedossaan sellaisia lapsen terveydentilaan ja käyttäytymiseen liittyviä seikkoja, joilla olisi saattanut olla merkitystä kyseessä olevan lapsen perusopetuksen järjestämisessä. Tästä syystä olisi sijoittaja-

kunnan sosiaalitoimen lastensuojelun tullut kuntaan sijoitettavan lapsen ilmoituksen lisäksi olla yhteydessä sijoituskunnan (kaupungin) sivistystoimeen ennen lapsen koulunkäynnin aloittamista voidakseen varmistua siitä, että lapselle järjestetään perusopetusta lapsen erityiset tarpeet huomioivalla tavalla.

Näkemykseni mukaan sijoittajakunta ei voi jättää lastensuojelulain 16 b §:ssä säädettyä sijoittajakuntaan ja sijoituskunnan palvelujen järjestämisen yhteistyövelvollisuutta lapsen sijaisperheen huolehdittavaksi. Koska kyseessä on ollut lisäksi avohuollollinen lapsen sijoitus, on lapsen huoltajilla päätösvalta siitä, miten lapsen perusopetusta kulloinkin järjestetään. Tästä syystä sijoittajakunnan sosiaalitoimen olisi tullut arvioida lapsen perusopetuksen järjestämistapoja yhdessä lapsen huoltajien ja sijoituskunnan (kaupungin) sivistystoimen kanssa.

Näkemykseni mukaan lapsen perusopetuksen järjestäminen on voinut vaarantua sijoittajakunnan sosiaalitoimen lastensuojelun menettelyn johdosta.

Menettelyn moitittavuutta arvioidessa olen ottanut huomioon sen, että sijoittajakunnan sosiaalitoimi oli sittemmin lokakuussa 2010 yhteydessä sijoituskunnan (kaupungin) sosiaalitoimeen. Asiassa järjestettiin yhteistyöneuvottelu marraskuussa 2010. Lapselle järjestettiin lisäksi henkilökohtainen avustaja kouluun. Sijoittajakunnan sosiaalitoimen selvityksen liitteenä olevan 22.2.2011 laaditun asiakassuunnitelman mukaan lapsen koulu on sujunut tyydyttävästi ja lapsen opettaja on tekemillään muutoksilla saanut koulun arjen toimivammaksi lapselle. Koulussa on lisäksi pyritty ennakoimaan tilanteita, jotka ovat lapselle haasteellisia. Tästä syystä tyydyn kiinnittämään sijoittajakunnan sosiaalitoimen vakavaa huomiota edellä mainitsemiini näkökohtiin sijoittajakunnan velvollisuudesta varmistua siitä, että toiseen kuntaan sijoitettu lapsi saa riittävät ja hänelle sopivat palvelut sijoituskunnassa.

Kaupungin koulutoimen menettely

Sijoituskunnan (kaupungin) koulutoimen antaman selvityksen mukaan kyseessä olevan lapsen käyttäytyminen koulussa oli syyslukukauden alusta lukien haastavaa ja osin hyvin huolestuttavaa. Selvityksestä ilmenee, että koulutoimi ja lapsen koulu ei ollut voinut mitenkään varautua niihin erityisiin tarpeisiin, joita lapsella koulunkäynnin aloittamisen jälkeen perusopetuksen järjestämisessä ilmeni. Selvityksen mukaan lapsen koulu sai tarkempia tietoja lapsen tarpeista vasta 9.11.2010 pidetyssä yhteistyöneuvottelussa ja mainitun yhteistyöneuvottelun jälkeen.

Lapselle järjestettiin sittemmin syyslukukauden loppuun asti ulottuvana henkilökohtainen avustaja kouluun.

Lapsen koulun antamasta selvityksestä ilmenee, että TYKS:stä oli suositeltu lapsen koulunkäynnin ja oppimisen turvaamiseksi erityisoppilaan statusta. Koulun selvityksen mukaan olisikin ensiarvoisen tärkeää löytää (lapselle) koulumuoto, joka palvelisi ja tukisi hänen paranemisprosessiaan ja terapiaansa. Koulu ei pitänyt yleisopetuksen resursseja riittävinä tukemaan hoitoprosessia.

Olen samaa mieltä opetushallituksen lausunnossa esitetyn osalta siitä, että kaupungin koulutoimen olisi tullut ryhtyä valmistelemaan ja arviomaan lapsen tarvetta perusopetuslain 17 §:n tarkoittamaan erityisopetukseen. Tämä arviointi olisi mielestäni tullut tehdä viimeistään marraskuussa 2010 edellä mainitun yhteistyöneuvottelun jälkeen. Lapsen koulun olisi tullut arvioida asiaa yhdessä sijoittajakunnan sosiaalitoimen sekä lapsen laillisten edustajien, hänen huoltajiensa, kanssa.

Näkemykseni mukaan kaupungin sivistystoimen menettely on saattanut vaarantaa lapsen perusopetuslaissa tarkoitettujen oikeuksien toteutumisen perusopetusta järjestettäessä. Kun arvioidaan lapsen

tarpeen mukaisen perusopetuksen järjestämistapoja kaupungin koulutoimen selvityksessä mainittu epävarmuus sijoituksen kestosta ei poista sijoituskunnan vastuuta. Sijoituskunnalla on velvollisuus järjestää lastensuojelulain mukaan sijoitetulle lapselle tarpeenmukaiset palvelut. Lapsen oikeutta opetukseen tulee arvioida perusopetuslain edellyttämällä tavalla.

Koska lapsen tilanne koulussa on saadun selvityksen mukaan rauhoittunut ja lapsi on voinut osallistua opetukseen, ei kantelukirjoitus anna aihetta puoleltani muuhun kuin, että kiinnitän kaupungin koulutoimen huomiota edellä mainitsemini näkökohtiin erityisopetuksen järjestämisessä.

Siltä osin, kun kantelija on arvostellut perusopetuksen järjestämistä perhekodissa, totean asiasta seuraavaa. Saamastani selvityksestä on pääteltävissä, että lapsen perusopetuksen järjestämisestä sovittiin yhteistyöneuvottelussa 9.11.2010. Tässä yhteistyöneuvottelussa oli läsnä muun muassa lapsen vanhemmat sekä perhekodin edustajat. Näkemykseni mukaan lapsen koulunkäynnin järjestäminen väliaikaisesti perhekodissa on siten tapahtunut perusopetuslain tarkoittamilla edellytyksillä ja muutoinkin sen mukaisesti. Tältä osin kirjoitus ei anna aihetta puoleltani enempään.

Saaduista selvityksistä ei ilmene, millä tavoin lapsen kanssa keskusteltiin opetuspaikan vaihdosta. Tämän takia totean yleisesti, että ensisijaisesti koulun sekä lapsen huoltajan tai sen henkilön tai tahon, joka tosiasiallisesti vastaa lapsen hoidosta ja huollosta tulisi yhteisesti sovitulla tavalla kertoa lapselle mahdollisista koulutyöskentelyyn vaikuttavista muutoksista.

- - -

4 TOIMENPITEET

Lähetän tästä päätöksestäni jäljennöksen sijoittajakunnan sosiaalitoimelle ja kaupungin koulutoimelle ratkaisusta ilmenevässä tarkoituksessa. Lähetän päätöksestäni jäljennöksen myös Opetushallitukselle.